

STYRELSE OCH PROCESSLEDNING

Det övergripande ansvaret för hela Triple Steelix ligger hos en styrelse med representanter för näringsliv, samhälle och forskning i regionen. En processledning med processledare utgör den verkställande ledningen för Triple Steelix.

STYRELSEN

Peter Samuelsson, ordförande, forsk.dir. Outokumpu Stainless AB
Stig Henriksson, vice ordf., kommunalråd, Fagersta kommun
Mats Törnquist, regiondirektör, Region Gävleborg
Anders Friberg, kommundirektör, Avesta kommun
Ann-Katrin Sundelius, kommundirektör, Sandvikens kommun
Jan-Erik Dantoft, chef affärsområde Tube, AB Sandvik Materials Technology
Lilian Sjans, Director Automotive, SSAB
Henrik Stigers, vd, AB Dalforsån
Lars Tallkvist, vd, Hedemora Industriakustik AB
Bengt Lindström, samverkansansv. Högskolan Dalarna
Göran Carlsson, regionchef, Region Dalarna
Helena Weslien, vd, Sals
Anders Marén, VINNOVA, adjungerad

PROCESSLEDNING

Maria Engholm, Triple Steelix
Bosse Lilja, IUC Dalarna/Triple Steelix

LEDNINGSGRUPP

Lars Enoksson, Avesta kommun
Michael Norell, Sandvikens kommun
Nils Lindqvist, Hofors kommun
Anette Eriksson, Tillväxtgruppen Norra Västmanland
Birgitta Pettersson, Mora kommun
Maria Engholm, Triple Steelix
Åsa Svedjetun, Borlänge Kommun

TRIPLE Steelix

Triple Steelix, Box 818, 781 28 Borlänge. Tel: 0243-737 35
info@triplesteelix.se www.triplesteelix.se
Besöksadress: Röda Vägen 3, Högskolan Dalarna

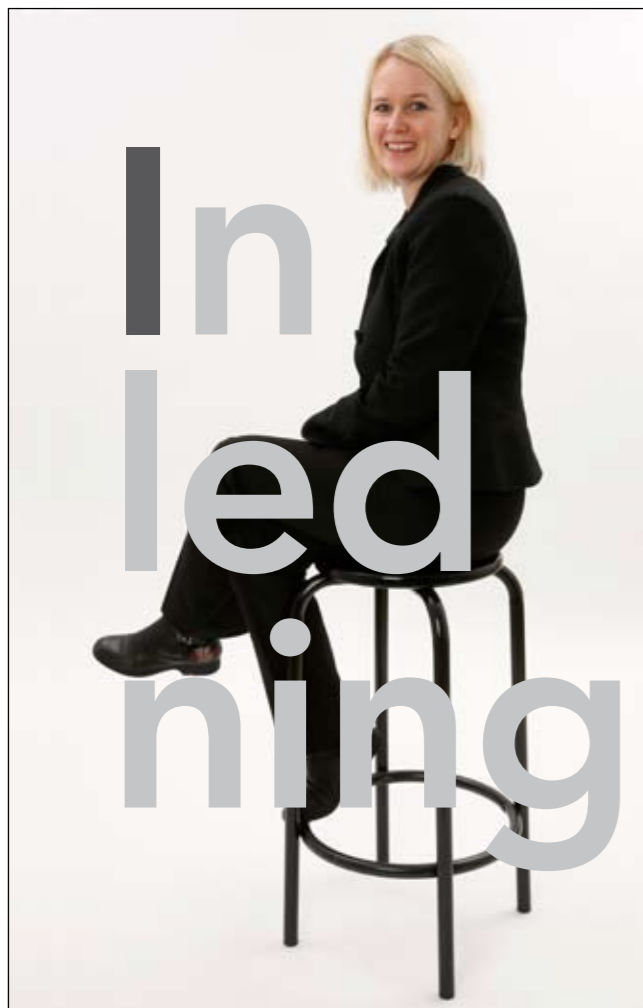

TRIPLE Steelix
Industrial Region

Verksamhetsrapport 2010

Triple Steelix har nått halvtid. Vi har avverkat fem framgångsrika år och har fem viktiga år framför oss. När de kommande fem åren har gått kommer Triple Steelix med all säkerhet att leva vidare som en arena och motor för stålföretagen i den industriella region där vi är verksamma. Hur och i vilka former har vi redan börjat diskutera.

Under startfasen av Triple Steelix har vi talat mycket om begrepp som kluster och innovationssystem. Begrepp som ibland kan kännas abstrakta och en aning verklighetsfrämmande för de människor som arbetar med stålet. Därför har vi lagt till underrubriken "Industrial region" i vårt namn och vår logotyp. Nyckelorden är industri och region – vi vet att vi kan stå sedan hundratals år och vi känner regionen och de företag som finns där.

Att vi nu börjar använda begreppet industriell region är ett bevis för att Bergslagen och de omkringliggande områdena redan är etablerade som ett starkt och framgångsrikt område med stårelaterade företag

som är leverantörer eller vidareförädlare av stålet från de stora stålverken i regionen: SSAB, Outokumpu och Sandvik.

Det är tre faktorer som är viktiga för att vi ska kunna utvecklas som en stark industriell region.

Den första är naturligtvis specialiserad arbetskraft och teknikkompetens. Båda delarna har vi just nu, men i framtiden gäller det båda att övertyga de lokala ungdomarna om stålets styrka – och att göra regionen till ett attraktivt område att söka sig till. Vi har specialiserna och kompetensen, men den behöver utvecklas med nya impulser, affärsidéer och kontakter – det är den största utmaningen för Triple Steelix under de kommande fem åren.

Den andra viktiga faktorn är de lokala eldsjälarna. Triple Steelix har haft förmånen redan från start att det har funnits många eldsjälarna som engagerat sig, mycket tack vare den starka lokala förankringen hos stålindustrin. Ett exempel är de specialiserade nätverken, t.ex. Nätverk Tunnpå, Nätverk Skärning och Nätverk Hydraulik, som haft stor betydelse för att ge Triple Steelix legitimitet och redan från början etablera de rätta kontakterna.

Den tredje faktorn är det sociala kapitalet. Här handlar det om att kommuner och regionala organisationer är med och stöder aktiviteterna. Det är mycket en fråga om att få dessa att satsa på vidareutveckling och innovation i en redan befintlig samhällsstruktur. Här har Triple Steelix känt ett starkt stöd. På både kommunal och regional nivå har man insett värdet av Triple Steelix arbete.

*Maria Engholm, processledare
Triple Steelix*

Detta har hänt

- Triple Steelix har deltagit i internationella aktiviteter, mässor och konferenser i bland annat Bryssel, Finland och Indien.
- Ett nytt företag knutet till vindkraft har etablerats i Falun
- Triple Steelix var ett av de föredömen som lyftes fram vid en nationell kluster konferens i Tällberg. Vid konferensen deltog cirka 200 företrädare för näringsliv, akademi och offentlig sektor från hela landet.
- Den vetenskapliga artikeln "Tribological evaluation of some potential tribo materials used in column lift rolling contacts – A case study", från ett tidigare avslutat projekt, har blivit accepterad för publicering i Journal of Wear.
- Vid ett seminarium på Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, presenterades Triple Steelix som ett bra exempel på hur forskning och näringsliv kan bedriva ett fruktbart samarbete, bl.a. genom BearbetningsCentrum.
- Deltagande i Trysil, Norge på en Matchmakingmessa mellan verkstadsföretag och träföretag i Hedmark och företag i Dalarna. Ett 40-tal företag deltog. Triple Steelix anordnade bland annat en bussresa till mässan.
- Cirka trehundra företagsbesök av Triple Steelix har gjorts under året.
- Triple Steelix Syd har genomfört en utbildningsaktivitet, "Skärning bearbetning av högpresterande material" tillsammans med Seco, Outokumpu Stainless och Uddeholm Tooling med ett 25-tal deltagare.
- Seminarium om "Rostfria specialstål" med Outokumpu Stainless med ett 30-tal deltagare.
- Två seminarier i förhandlingsteknik i Hedemora med ett 70-tal deltagare.
- BearbetningsCentrum i Borlänge har nyligen flyttats upp till en ny hall vid Högscolebyggnaden. 3-D Rullformningsmaskinen fungerar mycket bra och introduktionen för de tekniker som ska hantera maskinen pågår.
- Styrssystem till kallvalsverket vid BearbetningsCentrum finns nu på plats. Verket ska vara i drift i under september 2010. Analys pågår om det finns finansiella möjligheter att inköpa och installera en lasersvetsstation.
- Nätverk Hydraulik, som samarbetar nära Triple Steelix Nord, har initierat en undersökning där verkningsgraden i stationära hydraulikanläggningar mäts, då dessa vanligtvis har en mycket låg verkningsgrad. Ett ex-jobb presenteras under året.
- Hallbyggarna blir ett av testföretagen vad gäller konstruktioner med rör av höghållfasta material från Rullformningscentrum i Fagersta.
- CE märkning av takplåt har utförts vid Dala Profil AB i Borlänge av två studenter på Materialdesignprogrammet som examensarbete. De avslutade med gott resultat.
- Inom Region Nord har både SMART- och LEAN-koncepten introducerats ute på företagen.
- Generaldirektör Charlotte Brogren vid VINNOVA bjöds in av Triple Steelix att ta del av verksamheten.
- Triple Steelix har fått tre nya styrelseledamöter, Jan-Erik Dantoft, chef för affärsområde Tube, Sandvik; Mats Törnquist, regiondirektör Region Gävleborg och Ann-Katrin Sundelius, kommundirektör i Sandvikens Kommun.

2

0

1

0

Triple Steelix och framtiden

Triple Steelix står inför stora utmaningar de kommande åren, en fortsatt internationalisering, ett fördjupat samarbete kring forskning och att trygga personalförsörjningen. Detta är centrala frågor under de fem år som initiativet kommer att leva vidare i sin nuvarande form.

Uppstart och initieringsstadier är passerade, liksom processen att skapa kännedom, intresse och lojalitet för Triple Steelix.

Den operativa fasen kan sägas ha pågått i ett par år och initiativets inriktning går mot övergripande projekt och samarbeten med andra regionala partners, samtidigt som projekt med företag har inneburit satsning på etablerade industrier med exportpotential, snarare än små innovationsföretag med en ofta osäker framtid.

Detta har medfört att Triple Steelix verksamhet har uppnått det som omfattas

av Handlingsplan 2008-2011. Internt inom Triple Steelix har arbetet med handlingsplan 2011-2014 inletts.

En av de utmaningar Triple Steelix nu står inför är att öka delaktigheten från samhällsaktörerna; kommunerna, länsstyrelser och regionala organ. Hittills har dessa haft en mer stödjande funktion, nu måste man gemensamt hitta vägar som skapar synergier och ökar effekten av Triple Steelix verksamhet.

Den kanske viktigaste frågan är kompetensförsörjningen i regionen. Pensionsavgångarna är mycket stora och stålbranschen behöver 8 000 nya medarbetare de närmaste decennierna. Utmaningen är att få de unga att stanna kvar och inse att stålet är en framtidsbransch.

De produkttillverkande företagen har på många håll använt lågkonjunkturen till vidareutveckling eller nyutveckling. Många av dem har en stor potential på olika internationella marknader och Triple Steelix prioriterar nu den typen av företag – de har ofta produkter med ett högt teknikinnehåll och kan på sikt fungera som magneter för ny arbetskraft. Dellner Couplers, Atlings och HIAK är exempel på företag med stor exportpotential.

Triple Steelix på den internationella arenan

För att underlätta internationaliseringsarbetet deltar Triple Steelix i olika nätverk:

TCI – the global practitioners network for competitiveness, clusters and innovation.

SLIM – systemledning för innovativa miljöer och klusterprocesser i norra Mellansverige.

Cluster Navigators – specialists in cluster development.

Triple Steelix är också en aktiv partner i de samarbeten med internationella kluster som finns. Här finns stora möjligheter att lära hur andra kluster gör för att bredda sin kundbas och profilera sig på olika marknader – och att jämföra resultaten genom olika former av benchmarking.

Under förra året utvecklades och antogs en strategi för Triple Steelix när det gäller internationalisering och FoU. Internationaliseringsstrategin betonar behovet

av information och kunskapsutbyte för att stärka de aktiva företagen på den internationella marknaden.

Här spelar även de tre funktionella regionerna inom Triple Steelix, Nord, Syd och Ost, en mycket viktig roll; de har direktkontakten med de enskilda företagen och följer deras utveckling i detalj.

Triple Steelix deltar även i internationella aktiviteter och konferenser, bland annat inom ramen för det internationella klusterinitiativet TCI. Triple Steelix var en av deltagarna vid den TCI-konferens, som hölls i Finland i oktober 2009.

Triple Steelix-initiativet var med och visade upp sig på ett halvdagsseminarium i

Bryssel under temat "A meeting of minds". Triple Steelix presenterades av ordförande Peter Samuelsson, Elisabeth Nilsson, vd för Jernkontoret, och av projektledare från företag som har projekt tillsammans med Triple Steelix. Seminariedeltagarna kom bland annat från EU-kommissionen och EU-parlamentet.

Representanter för Triple Steelix har också besökt prioriterade mässor utomlands.

Utmaningen inom internationaliseringsarbetet är att stödja SME företagen så att de ser Europa som sin hemmamarknad. Samverkan sker med Exportrådet och Movexum i Gävleborg.

Tjänster och Service

Inköpsmönstren hos stältillverkarna är en stor och viktig utmaning där arbetet redan är i gång tillsammans med stältillverkarna och deras underleverantörer för tjänster och service. SSAB går t.ex. från drygt sextio leverantörer till max sex leverantörer. Detta innebär helt nya utmaningar för det stora flertalet av regionens företag när det gäller specialisering och profilering. Kanske kommer det att leda till en konsolidering på företagsnivå och en hårdare konkurrens från internationella företag. Där-

för har Triple Steelix flera projekt som är inriktade på att underlätta samarbete och skapa nya affärsmodeller för regionens företag i olika konstellationer – samarbeten som är stora nog för stältillverkarnas behov.

Triple Steelix tre områden: Syd, Nord och Ost

Arbetet i region Syd har varit inriktat på bland annat företagsbesök i Smedjebacken, Fagersta, Norberg, Avesta och Hedemora. Företag i Surahammar och Hallstammar har visat intresse för att driva utvecklingsprojekt tillsammans med Triple Steelix.

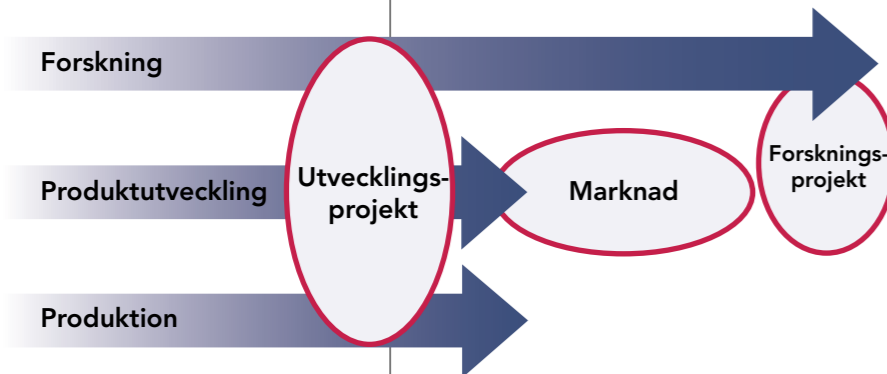
Arbetet i regionen har utgått både från behoven och målsättningarna hos Triple Steelix Syd och Kompetensgrupp Skåran-de Syd när det gäller förstudier, projekt, utbildningar samt studiebesök/aktiviteter.

Bland de genomförda aktiviteterna har

man bland annat initierat marknadsförstudier inom specialområden som Damm-luckor och Klippskår.

SMART-koncepten är en viktig del i Triple Steelix aktiviteter, där det i första hand gäller att effektivisera produktionen och optimera de resurser som används.

De olika SMART-koncepten har presenterats för ett antal företag över hela Triple Steelix Syd-området i samarbete med Robotdalen, vilket innebär att banden mellan dessa båda VINNVÄXT-kluster stärks ytterligare. SMART-koncepten har

presenterats bland annat i samband med frukost- och lunchträffar som arrangerats av de olika kommunernas näringslivsenheter.

Region Syd har medverkat vid framtagning av samverkansprojektet Energikartläggning hos företag i Avesta, Norberg och Fagersta med stöd av Triple Steelix-initiativet Clean Production Centre.

Under det närmaste året planeras flera seminarier inom Rostfria specialstål och Skärande bearbetning. Seminarierna ger nya impulser för att initiera och genomföra utvecklingsprojekt i samarbete med Triple Steelix.

Verksamhetsområdet för Triple Steelix Nord är Borlänge och kommunerna upp till Mora, som relativt nyligen gått med i Triple Steelix. Fokus ligger på tunnplåt från SSAB. BearbetningsCentrum vid Högskolan Dalarna kommer alltmer att bli ett nav i verksamheten. Genom den nära kopplingen till Högskolan Dalarna har verksamhetsområdet fokuserat på att skapa examensarbeten med koppling till Triple Steelix.

I Region Nord finns även Nätverk Tunnplåt och Nätverk Hydraulik – båda med nära samarbete med Triple Steelix. Nätverk Tunnplåt genom produktframtagning och Nätverk Hydraulik genom utveckling av kurser och certifiering inom hydraulik.

På en mäsas i Falun vid årsskiftet kontaktades faluföretaget Hallbyggarna angående en omkonstruktion av stommar med ultra höghållfasta rör från Fagersta. Intresset var stort och ett examensarbete

inom Maskinteknik vid Högskolan Dalarna blir klart i september.

Andra projekt som hanterats i regionen är bland annat en skidkälke för handikappade som tillverkats av Hydroform Design Light och som simmaren Anders Olsson körde Vasaloppet med.

Region Ost omfattar de fyra kommunerna Gävle, Sandviken, Hofors och Ockelbo. Tyngdpunkten ligger därför på de små och medelstora företag som antingen är leverantörer till Sandvik, eller vidareförädlar deras rostfria produkter, genom bland annat skärande bearbetning, verktygstillverkning, härdning och konstruktionsarbete. I verksamhetsområdet ingår ett 50-tal företag.

Verksamheten i Region Ost bygger mycket på direktkontakter och besök ute hos företagen – både bokade besök och spontanbesök. Den här typen av informella kontakter har visat sig mycket effektiva för att fånga upp konkreta behov hos företagen och sedan förmedla rätt kompetens utan onödig byråkrati.

I området finns också Nätverk Skärande som en viktig partner. Vidare kommer ett Företagarforum att genomföras i Sandviken som en arena för erfarenhetsutbyte och lärande. Under Företagarforum presenteras färdiga koncept och korta föreläsningar.

För närvarande drivs fem projekt i Region Ost med olika företag: Atlings i Ockelbo, Bulten Stainless i Åshammar, Martins Mekaniska och Gävle Galvan i Gävle samt Simson Power Tools i Hofors.

Jämställdhet

Jämställdhetsfrågorna är ett av Triple Steelix fokusområden. Satsningen på stålstjärnorna i Borlänge har fortsatt med luncher med 20-30 kvinnor en gång i månaden hela året. "Dottergrupper" har även bildats i Sandviken och i Avesta med ca 10-20 kvinnor.

Under året har Triple Steelix deltagit i en konferens i Spanien där jämställdhetsarbetet och GATT presenterats. Triple Steelix har också varit inbjudna till en jämställdhetskonferens i Indien för tala om hur Triple Steelix och GATT-projektet arbetar med jämställdhetsfrågor och om de metoder som används. Triple Steelix representant vid Indien-konferensen, Hasse

Lundkvist, berättade om hur företag aktivt kan arbeta med genusfrågor för att stärka sitt varumärke. Dellner Couplers var det goda exemplet han lyfte fram.

Genus- eller jämställdhetsstress är ett nytt forskningsprojekt inom WäXS med genus projektet och ska pågå ytterligare 1,5 år. Under våren har verksamhetsgruppen i Triple Steelix genomfört enkäten om jämställdhetsstress. Resultatet av enkäten visade att stressen över att inte räkna till på arbetet och hemma var större hos männen, än hos kvinnorna. Enkäten, med förslag till åtgärder, kommer att erbjudas företagen som en del i arbetet att bli mer attraktiva både för kvinnor och män.

Kommunikation

Kommunikationen är en nyckelfunktion inom Triple Steelix. Både för Triple Steelix egen del och för SME företagen inom olika områden. Triple Steelix får ofta förfrågningar för att vara ett stöd vid kommunikation och för att nå ut till rätt målgrupp.

Det kan gälla till exempel nyheter som på ett eller annat sätt handlar om stål och verkstadsföretag, eller aktiviteter där Triple Steelix är med som projektägare, samordnare eller avsändare.

Triple Steelix har idag en databas med ca 500 företag och organisationer där det finns över 900 personer registrerade och

som vill ha information och vårt nyhetsbrev.

Triple Steelix har upparbetade kontakter när det gäller att skriva pressreleaser. Vi kan erbjuda vägledning och stöd till SME företagen i att nå ut i rätt media, mottagare/tidning/magasin/radio/TV.

Naturligtvis bedriver vi själva en kontinuerlig bearbetning av press och andra media. Triple Steelix har varit omnämnt i media ett 30-tal gånger under första halvåret 2010.

Triple Steelix använder nu också sociala media som Facebook.

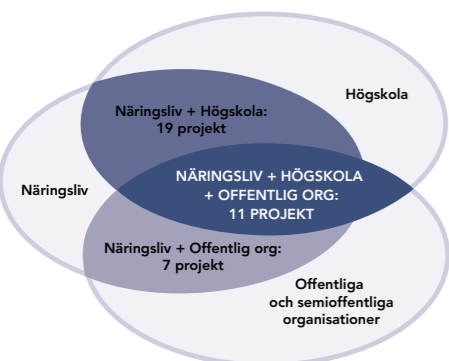
Följeforskningen

Styrelsen för Triple Steelix beviljar stöd för projekt som är direkt knutna till företagen. Följeforskningen, som bedrivs tillsammans med Dalarnas Forskningsråd, har gått igenom det senaste årets resultat och konstaterar att:

- Styrelsen har beviljat stöd till projekt inom samtliga fokusområden för Triple Steelix-initiativet. Flest projekt återfinns inom området Produkt- och materialapplikationer, 14 av 36 projekt.
- Antalet nystartade styrelseprojekt

uppgick till 11 under 2008, 11 under 2009 och 3 projekt första halvan 2010.

- Små och medelstora företag har sökt och driver 22 av de 36 styrelseprojekten, åtta av dem i samverkan med högskolan.
- Samverkan mellan alla eller två av Triple Helix-aktörerna är etablerat i samtliga 36 styrelseprojekt.
- Styrelseprojekten har nått en hög grad av måluppfyllelse.

Samarbetet i projekt enligt Triple Helix modellen. Bilden är ett resultat för perioden tom första halvåret 2009, framtaget av följeforskare.

Triple Steelix tre projektportföljer

1. PROJEKT INOM TRIPLE STEELIX

Tjänstproduktion

Kunskapsbaserad avfallshantering
Energianalyser i stålindustrin
Effektivisering av konstruktionsprocessen
Energieffektivisering i hydrauliksystem
Realtidsmätning
Supply Chain
Termoanalys med hjälp av radar

Bearbetningsteknik

Stöddocka
Avbandningsutrustning
FoU Högskolan Dalarna
RullformningsCentrum

Materialapplikationer

Produktutveckling av skruvförband
Sheet Metal Coupler
Door-in & Rob-in
Kardanaxel för tunga fordon
Ny kompakt domkraft

Människa & Kompetens

Ny process skola-företag
FoU samverkan SWEREA /IVF
Budkavlen

2. EXTERNA PROJEKT DÄR TRIPLE STEELIX/JERNKONTORET ÄR HUVUDMAN:

Clean Produktion Center
Nya metoder för att återställa deponier
WäXS med genusperspektiv
GATT – genusperspektiv för attraktivare arbete
Fagersta Rullformnings Center
Vindkraft, tillverkning och service

3. STÖRRE EXTERNA PROJEKT DÄR TRIPLE STEELIX ÄR MED, INTE SOM HUVUDMAN UTAN TILL EXEMPEL I STYRGRUPPER:

FindIT
CLIP – Centrum för Logistik och Innovativ Produktion
Inkubatorn
Främby Hallar
ALI, ALMI, Länsstyrelsen, IUC
Business Lab
Innovationsråd/Dalasådd
Driv Eget
Permanent designkontor

Projekt

Triple Steelix projektportfölj omfattar tre olika typer av projekt med en total omslutning på 180 miljoner kronor:

1. Projekt inom Triple Steelix där forsknings och utvecklingsprojekten är knutna till behov hos företagen och Triple Steelix styrelse fattar beslut om genomförande.
2. Pågående externa projekt där Triple Steelix/Jernkontoret är huvudman.
3. Pågående större externa projekt där Triple Steelix finns med, dock ej som huvudman.

Ursprungligen låg fokus på de projekt som var inriktade på företagen och deras behov inom ett specifikt teknikområde. Efterhand som erfarenheter byggts upp inom initiativet har också resurser satsats på övergripande projekt där personalförsörjning, marknadsaktiviteter, affärsmodeller och genusfrågor varit projektinriktning.

Detta har inneburit att FoU projekten inom Triple Steelix har betydligt fler finansierare än tidigare. Idag har Triple Steelix, förutom VINNOVA, ekonomiskt stöd från EU, Tillväxtverket, Region Dalarna, Region Gävleborg samt Länsstyrelserna i Dalarna och Gävleborg samt Länsstyrelsen i Västmanland.

Den här breddningen innebär att Triple Steelix i många FoU projekt samarbetar med externa partners/finansierare eller har ett projektansvar tillsammans med t ex Jernkontoret.

I och med detta har Triple Steelix blivit en synlig aktör på ett helt annat sätt än tidigare. Det är mycket betydelsefullt för den industriella regionen att även kunna bidra till lösningen av frågor som arbetskraftförsörjningen eller etablering av helt nya kompetensområden i regionen.

Kardanaxlar till tunga fordon

Faluföretaget LEAX har hittills haft Scania som helt dominerande kund, men vill nu ta fram strategi och utrustning för att bredda kundbasen. LEAX drabbades hårt av lastbilsindustrins nedgång under finanskrisen.

Breddning ska ske genom att bygga upp ett regionalt centrum för utveckling och provning av drivlinekomponenter, främst kardanaxlar. Målet är att inom ett par år fördubbla företagets omsättning.

Projektet tillsammans med Triple Steelix ska först utvärdera och utveckla den

kompetens som finns för FoU inom det här teknikområdet vid högskolor och universitet. Sedan gäller det att utveckla de produkter och komponenter som klarar de stora belastningskraven i olika typer av industrifordon. Här är SSAB en intressant i projektet och en potentiell leverantör av rör i höghållfast stål.

Genom den här satsning kan LEAX både utveckla relationen med Scania och skaffa helt nya kunder som ges möjlighet att utveckla och prova prototyper.

Energieffektivare hydraulik

Hydrauliken i olika utrustningar och maskiner spelar en central roll i alla processindustrier, inte minst stålverk och stålbearbetande företag. Hydrauliken tas ofta för given och dess energieffektivitet ifrågasätts sällan. Projektet genomför därför pilotmätningar, bland annat hos SSAB, för att undersöka vilken potential för besparingar i hydrauliken som finns.

Enkelt uttryckt handlar det om att

mäta hur mycket energi, både el och diesel, som används och hur mycket man får ut. Resultaten visar att det finns stora möjligheter till minskad energianvändning genom att optimera hydraulikutrustningens kapacitet efter de verkliga behoven.

Projektet utförs inom ramen för Nätverk Hydraulik där ett antal hydraulikföretag i regionen samarbetar med Högskolan Dalarna.

Rullstolslyft för personbilar

Detta projekt, som nyligen inletts, handlar om en automatisk lyft där den rörelsehindrade själv kan hantera rullstolen och placera den i baksätet på en något ombyggd personbil.

Projektet genomförs av specialistföretaget Anpassarna i Hedemora. Anpassarna bygger många olika typer av handikapputrustning och man insåg att det fanns ett stort behov av den här typen av lyft.

Bland annat ville man undersöka fördelarna med att använda höghållfast stål i konstruktionen, vilket ger en lättare och smidigare konstruktion.

Anpassarna har hittills varit helt inriktade på den svenska marknaden, men med den här produkten ser man stora möjligheter att göra inbrytningar på bland annat den tyska marknaden. Lyften är mer av en standardprodukt än de direkt personanpassade ombyggnader man normalt arbetar med.

Termoanalys med hjälp av radar

Projektet ska undersöka med vilken noggrannhet man kan använda radar för att mäta temperaturen i valsämnen under processen i värmebehandlingsugnen. Exakt temperaturmätning innebär både en bättre slutprodukt och minskad energiförbrukning.

Målsättningen är att kunna mäta med en noggrannhet på 5 grader i realtid.

Principen är att med radarvägor mäta formförändringar hos det 10 meter långa

valsämnet i ugnen. Man ser när ämnet nått optimal temperatur och operatören vid ugnen kan skicka det vidare till valsverket i rätt ögonblick.

Det här är ett högteknologiskt projekt som drivs av Radarbolaget AB och där man utnyttjar extern kompetens från branschforskningsinstitutet. SWEREA/KIMAB, KTH och Högskolan i Gävle. Sandvik finns också med i bilden som huvudsponsor.

Stöddocka

Det här är en produkt som används vid t.ex. svarvning, fräsning och annan bearbetning av långa rörformade arbetsstycken. Stöddockan kan anpassas till olika dimensioner och arbetslängder.

Atlings har redan tidigare varit en stor leverantör av en tidigare version av stöddockan, man har haft ca fem procent av världsmarknaden.

Det nya projektet innebär en vidareutveckling av den befintliga modellen. Liksom tidigare är den självcentrerande, men

man vill utveckla både själva produkten, tillverkningsprocessen och även själva affärsprocessen.

En stor del av marknaden kommer att finnas Asien och Atlings vill nu kartlägga hur den marknaden bäst ska hanteras; hur ett effektivt agentnät ska skapas och möjligheterna till slutmontering utanför Sverige.

I projektet samarbetar Atlings med Högskolan Dalarna när det gäller kravspecifikationer och kundkrav.

Avbandningsutrustning

Ingenjörföretaget Bergs har nu den första prototypen klar till sin maskin för avbandning av spolar med plåt, s.k. coils. Maskinen är avsedd att underlätta avbandningen, öka operatörssäkerheten och på ett effektivt ta hand om de klippta banden.

Maskinen kan skräddarsys för att passa till olika typer av utrustning, vilket innebär att praktiskt taget alla installationer blir skräddarsydda.

Förhoppningen är att maskinen ska bli en stor framgång på exportmarknaden och den lanseras under hösten på fackmässor.

Rullformningscentrum

Triple Steelix spelade en viktig roll när Outokumpus tidigare rörverk i Fagersta fick nytt liv.

SSAB, Outokumpu och IKEA såg alla möjligheten med ett rörverk som kunde rullforma tunnväggiga rör i höghållfasta och nya stålqualiteter i små serier och i

olika dimensioner. För alla tre företagen gällde det att kunna leverera prototyper av rör för sin egen produktutveckling och marknadsföring runt om i världen.

För IKEA gäller det naturligtvis att utveckla färdiga produkter för egen del; för Outokumpu och SSAB handlade det om

att utnyttja stålet på nya sätt.

Resultatet är ett helt nytt företag, RFC Rullformningscentrum i Fagersta AB. Bolaget ägs till 80 % av Outokumpu, medan resterande 20 % ägs av SSAB.

Utöver produktionen av höghållfasta rör i rostfritt- och kolstål genomför bolaget utbildningar med anknytning till rullformning.

Dessutom deltar man i olika projekt vad gäller forskning och utveckling. Tunnväggiga höghållfasta rör är miljövänliga i kraft av lägre vikt och mindre materialåtgång. Produktutvecklare och designers kommer i Fagersta att fortlöpande utbildas

in i höghållfasta stål och rullformning för att skapa nya och modifierade miljövänliga produkter.

Runt RFC är tanken att det ska kunna utvecklas små och medelstora företag där höghållfasta rör utgör en nyckelkompetens, hittills ingår ett tiotal små och medelstora företag i ett nätverk runt RFC. Ett exempel är företaget ME Racing som redan använder rören för att bygga lätta starka säkerhetsburar till tävlingsbilar, ett annat är att utveckla tältkonstruktioner för katastrofanvändning efter t.ex. jordbävningar.

Samverkan skola-näringsliv

Hedemora kommun, liksom resten av Triple Steelix-regionen står inför stora utmaningar när det gäller att finna, utbilda och locka framtidens arbetskraft.

Bara i Dalarna gäller det att fylla bortåt 8 000 arbeten under de närmaste decennierna. Pensionsavgångarna är stora och det finns ett tydligt glapp mellan den kompetens som efterfrågas och den utbildning och motivation som den nya generationen har.

Därför har man i Hedemora satsat på att stärka samarbetet mellan skola och näringsliv. Målet är att inom skolans ram skapa möjligheter för praktik och yrkeserfarenhet som är relevant för den industriella regionens företag. Ungdomarna ska få en realistisk bild av det näringsliv och de företag som finns i regionen.

I Hedemora har man tillsatt en samordningstjänst som ska bygga relationer och skapa samverkan mellan skolan och

det lokala näringslivet. Det handlar om att bygga broar mellan företag och elever, grundat på politiska beslut men med skolan som ansvarig utförare.

Entreprenörskap och jämställdhet är naturligtvis viktiga faktorer i det här arbetet, men det är kanske ändå viktigare att ge eleverna en bra bild av de jobb och möjligheter som finns i det befintliga näringslivet. Här ligger ett stort ansvar ute hos företagen att verkligen avsätta tid och resurser för elevbesök redan från år 7.

Relationerna mellan företag och den framtida arbetskraften bygger på ett långsiktigt arbete där det finns tydliga rutiner.

Redan nu har Hedemora-företagen HIAK och Hedemora Diesel engagerat sig i projektet. Samtidigt har Boliden beslutat om en ny gruva i kommunen och inlett diskussioner om en helt ny gymnasieutbildning i bergarbete med skola och politiker.

Vindkraftcentrum

Främby Hallar är ett stort industriområde som Scania lämnade efter sig när de lade ner verksamheten i Falun. Det har sedan dess blivit ett aktivt centrum för nya företag och verksamheter, bland dem Vindkraftcentrum där Triple Steelix är en partner tillsammans med Energimyndigheten, Länsstyrelsen i Dalarna och Falu kommun. Avsikten är att skapa ett kompetenscentrum i regionen baserat på den kunskap kring stål och mekanik som finns.

Det handlar både om tillverkning av viktiga komponenter i vindkraftverk och

service och underhåll.

Ett stort antal vindkraftverk är under planering i Triple Steelix-regionen. Målet är att skapa fler arbetstillfällen genom att befintliga företag utvecklas och nya företag etableras i regionen. Genom att bygga nätverk av leverantörer har regionen stora möjligheter att utvecklas till ett av flera centrum för vindkraftkompetens i landet.

Målet är att skapa minst fem nya företag i länet under de kommande två åren. Ett företag knutet till vindkraft har redan etablerats under 2010.

